

krásky slovenska

ROČNÍK XLIX

✓ 9/72

Grad 1828

KČS 5.—

TRIDSAŤŠEŠŤ KONČIAROV ZA TISÍCKU

VÁCLAV ŠIRL

FOTO JAN ŠVAB

(PRVÝ HREBEŇOVÝ PRECHOD NAJVVYŠŠÍM RUMUNSKÝM POHORÍM)

„Fagaraš!“ vravel svetobežník Gusto. Dlhé mlčanie. Až o chvíľku sme sa spamtali spod vplyvu exotického slova a na Gusta sa sypali dopyty.

„Fagaraš je predsa najkrajšia časť Transylván-

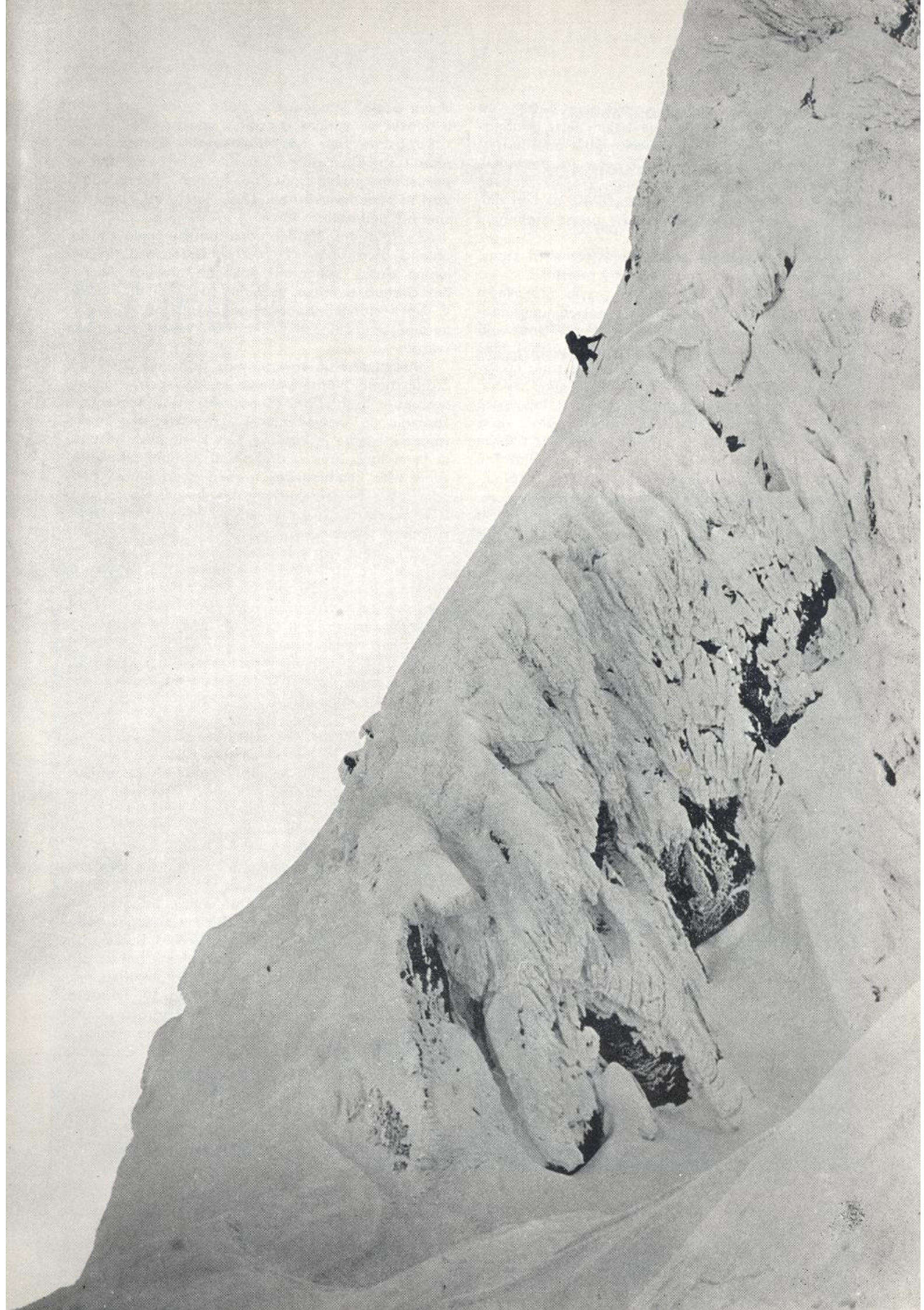
Trocha sme sa hanbili za nedostatočné vedomosti zo zemepisu, ale s nadšením sme súhlasili. Fagaraš, vraj, nepatrí k najatraktívnejším cieľom horolezcov. Horolezecké kapacity zväčša naň zabúdajú. Siedmy február 1972 nás už zastihol v akcii. Krá-

skych Alp a okrem toho najvyššie pohorie Rumunská. Šesť vrchov prevyšuje 2500 m, tridsať 2300 m. A prechod hlavným hrebeňom dosiaľ nik neuskutočnil. Takú príležitosť by sme si nemali nechať ujsť!“ Gusto nám podal niekoľko máp a fotografií.

„V zime by bol prechod ešte krajší. Aj s prepravou by trval dva týždne, a čo je hlavné, celé podujatie by nebolo drahé!“

čame hore Jopcom. Ozajstný hrebeň sa začína až v sedle Feneastra Marea. Potom už nasleduje „iba“ päťdesiat kilometrov cez tridsaťšesť vrchov až po sedlo Suru. Prechod rátame uskutočniť za osem dní. Aj my ôsmi: Fritz Bender, Ivan Dieška, Gustav Ginzel, Dieter List, Zdeněk Lukeš, František Půlpán, Jan Šváb a ja. Slovák, Česi, Nemci. Ale či v horách je národnosť rozhodujúca?

Pri jednotvárnej chôdzi rozmýšľame o tom, čo nás čaká. Myslíme si, že sme získali dosť informácií a plán podujatia sme konzultovali s poprednými fagaraškými špecialistami. Čo sme sa dozvedeli, nás nenaplnia veľkým optimizmom. Vraj už dvadsať rokov tu pekné počasie netrvalo dlhšie ako tri dni. Preto aj všetky doterajšie pokusy prejsť hrebeňom stroskotali.

V sedle zakladáme prvý tábor. Máme tri stany, ktoré nám poskytujú priam luxusný priestor.

Utorok 8. februára je naším prvým pracovným dňom. Vydávame sa smerom na západ „matematickým hrebeňom“. Rumunskí horolezci používajú tento termín na označenie cesty po prísnej hrebeňovej čiare. V rumunčine to aj pekne znie: creasta matematica.

Laná a skoby môžu zostať v plecniaku, lebo prvá štvrtina prechodu vedie iba trochu náročnejším terénom. Páči sa nám to. Až prideme k ťažkým miestam, váha plecniakov sa zníži na prijateľnú mieru. Preto konzumujeme ťažké konzervy a ľahučké ovsené vločky si šetríme na záver.

Ivan s presnosťou jemu vlastnou si zaznamenáva do zápisníka všetky vrcholy, cez ktoré prechádzame. Slanina, Galbenele, Galaşescu Mare, Galaşescu Mic, Viştea Mare (2527 m). Najvyšší vrch Rumunska, Moldoveanu (2543 m) nemôžeme vynechať, aj keď neleží v hlavnom hrebeni, ale v postrannej rászoche. Bivakujeme na ostrom hrebienku Ucişoara. Potom nasledujú Ucişoara, Ucea Mare (2432 m), Corabia, Taritsa (2474 m), Podragul (2456 m). Zatiaľ sme veľa neliezli, skôr sme pochodovali. Sneh sa mení meter po metri: vlhkú „vatu“ strieda premrznutá „krupica“. Nebo je jasné, pekné počasie trvá na fagarašké pomery už nepredstaviteľne dlho.

Vo štvrtok sa obloha zatiahla. Vydávame sa na Arpaşul Mare. Spojovací hrebienok nás víta prevejmami, dosahujeme Virtopul (2459 m). Zostupujeme skalnatým rebrom s naviatymi doskami sypkého snehu do sedielka Portica. Medzičasom hmla zhustla, viditeľnosť je asi na 50 metrov, ale pokračujeme v ceste. Na rade sú veža Creasta Arpaşului. Doležeme na vrchol prvej veže. Vidíme stále menej. A ďalšia časť hrebeňa má byť orientačne dosť zložitá! Preto radšej zostupujeme do južného úbočia a asi sto metrov nižšie staviame si stany. Padá mokrý sneh. Zahaľuje nás hustá hmla, a Gusto, znalec Fagarašu, predpovedá trvalý nečas.

Nasledujúci deň sa počasie s konečnou platnosťou zhoršilo. Pri viditeľnosti sotva na tridsať metrov výskriabali sme sa lavínovým zrázom na Vinatoarealui (2505 m). Odtiaľ je vraj najkrajší rozhľad v celom Fagaraši. Aká irónia! Na konto výpravy pripisujeme ešte končiare Vaiuga, Virful Caprei, Paltina a Turnul Kasperii, ale popoludní rezignujeme. Schádzame k plesu Bilea Lac na chatu toho istého názvu. Podľa pôvodného plánu sme tam

chceli poslať len jedného člena výpravy po chlieb a benzín do varičov a zostali sme tu trčať všetci!

Rozjasané živly nás zablokovali. Nechceme sa zmieriť s myšlienkou na kapituláciu a každý deň sa pokúšame prebiť späť na hrebeň. Bezvýsledné! Vari tu budeme uväznení až do jari? Veď Fagarašu sme nič neurobili.

Až o päť dní, 17. februára, odrazu hmla zmizla, obloha bola opäť ako na pohľadniciach. Rýchlo ideme ďalej, odhodlaní dokončiť prechol. Ale už bez Dietera a Fritza, lebo im sa končí dovolenka. V dvoch stanoch budeme sa tiesniť, no dlhé roky horolezeckej činnosti nás priučili vmestiť sa aj do vreca.

Leitsa, Laitseful, severný zráz Caltsunu (2522 m). Zľadovatené platne pokrýva krehký sneh. Na čele postupujú a striedajú sa najľahší: Ivan s Frantom. Tancujú po odsypávajúcej sa vrstve ako medzi vajcami. Istenie je iluzórne. Cez zvislý prah natahujú fixné laná, aby si druholezci pomohli. Prekonávame ešte kombinovaný hrebeň a na juhovýchodnom rebre Negoia budeme bivakovať. Honzo „poluje“ na najkrajší západ slnka a trio našich varičov vrčí pred chladnou nocou.

Zdolávame Negoiul (2535 m). Výborné, ukázkové počasie trvá. Po Negoiul Mic príde kľúčové miesto: východný hrebeň Şerbota (2331 m). Balansujeme po jeho ostrí, vyhýbame sa snehovým žliabkom. Hrozia zosuvom. Snehové ihličky obaľujú skalné bloky. Napokon je tu vrchol a uspokojivý pohľad na ďalšie končiare. Vyzerajú ako naše krkonošské. Odkladáme laná a berieme si lyžiarske palice. Ďalej budeme šliapať „expedičným“ štýlom.

Moscavul Mare, Moscovul Mic, Scarişoara, Scara (2331 m). Trocha ťažšie sa lezie ešte na Girbovu. Jej snehom zaviaty vrchol (z oboch strán klas. V.), je pre nás ako predkrm pred poslednom fagarašskou večerou. Na východnom hrebeni Ciorţey (2426 m) budujeme posledný tábor. Na zajtra nám zostali iba štyri vrchy.

Ráno. S východom slnka sa stretáme už na ceste. Zostupom z Ciorţey končia sa všetky obtiaže a pripravujeme sa na finiš. Do doliny odhadzujeme všetku zbytočnú záťaž – karabíny a skoby. Virtopul Roşu nám pripadá ako brdo. Vrchol Budislavula je priestranný ako letisko. Postupujeme ani za cieľovú prémii. Posledné stúpanie, potom dolu svahom a už je tu sedlo Suru! Sobota 19. februára, 11 hodín. Prvý hrebeňový prechod Fagaraša je náš!

Potom už behom dvadsať kilometrov na stanicu a tridsať hodín v preplnených vlakoch. Zarastení, hladní, ustatí, no spokojní.

Po zrátaní výdavkov zisťujeme, že všetky dojmy, zážitky a spomienky nás vyšli v priemere na obyčajných deväťstodevät'desiatšesť korún štyridsať halierov.